

POLITYKA SENIORALNA
GMINY CIESZYN
NA LATA 2018-2022

Spis treści

1. WSTĘP.....	3
2. DOSTĘPNOŚĆ.....	4
2.1. ARCHITEKTURA.....	4
2.2. TRANSPORT.....	4
2.3. CYFRYZACJA.....	5
2.4. KULTURA I EDUKACJA.....	5
3. ZDROWIE I SAMODZIELNOŚĆ.....	5
3.1. ROZWIĄZANIA MEDYCZNO-OPIEKUŃCZE.....	6
3.2. BEZPIECZEŃSTWO.....	6
3.3. PRZESTRZEŃ I MIEJSCE ZAMIESZKANIA.....	7
4. AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA.....	7
5. AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA, KULTURALNA I SPOŁECZNA.....	7
5.1. AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA.....	8
5.2. AKTYWNOŚĆ W OBSZARZE KULTURY.....	8
5.3. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA.....	8
6. RELACJE MIĘDZYPOKOŁENIOWE.....	9
7. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU.....	9

1. WSTĘP

*Celem polityki senioralnej powinno być wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.*¹

Struktura demograficzna gminy Cieszyn jest odzwierciedleniem ogólnych tendencji, jakie występują zarówno w kraju, jak i Europie. Liczba osób zamieszkujących gminę systematycznie się zmniejsza co w ostatniej dekadzie (od 2007 roku) wygenerowało spadek liczby mieszkańców o ok. 1,5%. Widoczny jest natomiast proces pogłębiania starzenia się społeczeństwa. Ogólna liczba osób w przedziale wieku od 55 do 70+ wzrosła na przestrzeni ostatniej dekady o ok. 29% (z 6983 w 2007 r. do 9819 w 2017 r.).

Działania związane z realizacją polityki senioralnej prowadzone są między innymi przez jednostki miejskie, w tym: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie, Dom Spokojnej Starości, instytucje kultury, a także w mniejszym zakresie przez placówki oświatowe, Miejski Zarząd Dróg oraz spółki komunalne. Ponadto w 2018 roku w strukturach Urzędu Miejskiego w Cieszynie utworzone zostało stanowisko do spraw osób starszych i niepełnosprawnych.

W 2015 roku powołana została Cieszyńska Rada Seniorów, której zakresem działania jest między innymi współpraca z władzami miasta przy opiniowaniu i rozstrzyganiu o istotnych problemach, potrzebach i oczekiwaniach osób starszych oraz integracja i wspieranie środowiska osób starszych.

Gmina Cieszyn współpracuje z licznymi organizacjami pozarządowymi w ramach dotacji na zadania wspierające i integrujące środowiska senioralne lub działające na rzecz seniorów.

Polityka Senioralna gminy Cieszyn sporządzana będzie na okresy czteroletnie, z równoczesnym tworzeniem planów rocznych.

¹ Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020, <http://prawo.sejm.gov.pl>

2. DOSTĘPNOŚĆ

Gmina Cieszyn realizuje zadania z zakresu dostosowania przestrzeni publicznej w celu zapewnienia niezależności życia i podniesienia jego jakości wszystkim mieszkańcom, w tym osobom o szczególnych potrzebach m.in. seniorom, osobom niepełnosprawnym z różnymi dysfunkcjami, kobietom w ciąży i osobom z małymi dziećmi, osobom z czasową dysfunkcją ruchu, a także np. turystom przemieszczającym się z bagażem. Tak budowana dostępność rozumiana jest jako sposób umożliwiający interakcje i integrację lokalnej społeczności.

W związku z potrzebą dostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb wszystkich grup społecznych, zadania realizowane będą z punktu widzenia wielopłaszczyznowego.

2.1. ARCHITEKTURA

Cel szczegółowy Polityki w zakresie architektury: Poprawa dostępności budynków użyteczności publicznej, w tym budynków Urzędu Miejskiego w Cieszynie oraz instytucji kultury, a także budynków mieszkalnych z zasobu komunalnego.

Działanie:

1. Kontynuowanie prac wdrożeniowych w ramach podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
2. Kontynuowanie prac wdrożeniowych w ramach pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
3. Kontynuowanie zasady opiniowania projektów miejskich zadań inwestycyjno-remontowych pod kątem dostosowania do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Promowanie i wdrożenie zasad uniwersalnego projektowania – zapewnienie równoprawnego dostępu do obiektów użyteczności publicznej oraz lokali mieszkalnych w zasobie komunalnym.
5. Realizacja i wdrożenie rekomendowanych założeń dla gminy Cieszyn zawartych w wytycznych projektu realizowanego przez Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides.

Realizacja: Urząd Miejski w Cieszynie, Partnerzy Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyn, Komisja do spraw opiniowania projektów realizowanych przez Gminę Cieszyn zadań inwestycyjnych i remontowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, DSS, placówki oświatowe, Żłobki Miejskie, instytucje kultury, Szkolne Schronisko Młodzieżowe, Miejski Zarząd Dróg, Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie Sp. z o.o., Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie Sp. z o.o.

2.2. TRANSPORT

Cel szczegółowy Polityki w zakresie transportu: Realizowanie działań zmierzających do poprawy infrastruktury związanej z miejskim transportem publicznym.

Działanie:

1. Kontynuowanie prac wdrożeniowych Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Sukcesywna modernizacja przystanków, w tym remonty i budowa wiat przystankowych z uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych.
3. Sukcesywna modernizacja taboru autobusowego komunikacji miejskiej.
4. Realizacja szkoleń dla pracowników komunikacji miejskiej z zakresu obsługi osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Modyfikacja systemu bonifikat.

Realizacja: Miejski Zarząd Dróg, Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie Sp. z o.o.

2.3. CYFRYZACJA

Cel szczegółowy Polityki w zakresie cyfryzacji: Upowszechnienie cyfryzacji.

Działanie:

1. Dostosowanie stron internetowych jednostek miejskich zgodnie ze standardami WCAG 2.0
2. Rozbudowa stref z dostępem do internetu (Wi-Fi, itp.)

Realizacja: Jednostki miejskie.

2.4. KULTURA I EDUKACJA

Cel szczegółowy Polityki w zakresie kultury i edukacji: Dostępność przestrzeni kultury i edukacji zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania.

Działanie:

1. Wdrażanie audiodeskrypcji.
2. Instalacja map i planów tyflograficznych.
3. Odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni wystawienniczej z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Obsługa zwiedzających wystawy i użytkowników ośrodków kultury, w systemie e-tłumacza języka migowego.

Realizacja: Instytucje kultury, placówki oświaty, organizacje pozarządowe.

3. ZDROWIE I SAMODZIELNOŚĆ

Gmina Cieszyn realizuje zadania z zakresu zdrowia i samodzielności seniorów głównie poprzez wdrażanie programów zdrowotnych oraz działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie, Domu Spokojnej Starości i organizacji pozarządowych.

Przyszłe działania do realizacji planowane są w poniższych zakresach:

3.1. ROZWIĄZANIA MEDYCZNO-OPIEKUŃCZE

Cel szczegółowy Polityki w zakresie rozwiązań medyczno-opiekuńczych: Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania. Przeciwdziałanie w wykluczeniu z opieki zdrowotnej.

Działanie:

1. Tworzenie domów dziennej opieki senioralnej.
2. Tworzenie klubów seniora.
3. Tworzenie struktur aktywizacji społecznej osób starszych w ramach np. „klubów seniora”, pomocy sąsiedzkiej, wolontariatu senioralnego, asystenta osoby starszej, itp.
4. Rozbudowa systemu świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz wspieranie opiekunów osób starszych.
5. Budowa strategii informacyjnej dotyczącej odpowiedzialności członków rodzin i/lub opiekunów prawnych, w zakresie obowiązków społeczno-finansowo-prawnych dotyczących osób starszych pozostających bezpośrednio lub pośrednio pod ich opieką.
6. Wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie świadczenia usług opiekuńczych.
7. Tworzenie programów zdrowotnych dla seniorów.
8. Stworzenie systemu dowozu pacjentów do poradni z uwzględnieniem obowiązków rodzin i/lub opiekunów prawnych oraz określeniem źródeł finansowania.

Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, DSS, instytucje kultury, Urząd Miejski, organizacje pozarządowe.

3.2. BEZPIECZEŃSTWO

Cel szczegółowy Polityki w zakresie bezpieczeństwa: Działania zmierzające do zapewnienie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania oraz w najbliższym otoczeniu.

Działanie:

1. Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca bezpieczeństwa osób starszych, poprzez:
 - debaty, prelekcje i szkolenia z udziałem służb porządkowych w tym w zakresie profilaktyki zapobiegającej oszustwom, wyłudzeniom, itp.,
 - opracowanie informatora dla seniora,
 - tworzenie punktów konsultacyjnych, w tym nieodpłatnych punktów pomocy prawnej.
2. Prowadzenie działań zapobiegających przemocy wobec seniorów.
3. Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta.
4. Rozbudowa systemu wolontariatu senioralnego.

Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejska w Cieszynie, Komenda Powiatowej Policji w Cieszynie, organizacje pozarządowe.

3.3. PRZESTRZEŃ I MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Cel szczegółowy Polityki w zakresie przestrzeni i miejsca zamieszkania: Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Aktywizacja seniorów w miejscu zamieszkania.

Działanie:

1. Tworzenie systemu mieszkań chronionych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Dostosowanie komunalnych lokali mieszkalnych do potrzeb seniorów.
3. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach wielolokalowych poprzez dostosowanie części wspólnych nieruchomości budynkowych oraz najbliższym otoczeniu do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Modernizacja zdegradowanej infrastruktury na potrzeby rozwoju usług publicznych i komercyjnych.

Realizacja: Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie Sp. z o.o., Miejski Zarząd Dróg, MOPS

4. AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

Cel szczegółowy Polityki w zakresie aktywności zawodowej: Promowanie aktywności zawodowej osób w wieku 50+.

Działanie:

1. Promowanie wolontariatu senioralnego, jako alternatywnej formy aktywności zawodowej.
2. Realizowanie kampanii edukacyjnej dotyczącej promowania wolontariatu pracowniczego jako formy współpracy międzypokoleniowej.
3. Promowanie działalności seniorów w ramach działalności organizacji pozarządowych, jako sposobu aktywności zawodowej w obszarze posiadanych pasji i umiejętności.

Realizacja: Urząd Miejski w Cieszynie, MOPS, organizacje pozarządowe

5. AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA, KULTURALNA I SPOŁECZNA

Działania w zakresie aktywności edukacyjnej, kulturalnej i społecznej realizowane są przez gminę Cieszyn, jednostki miejskie oraz organizacje pozarządowe.

Przyszłe działania do realizacji planowane są w poniższych zakresach:

5.1. AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA

Cel szczegółowy Polityki w zakresie aktywności edukacyjnej: Koordynowanie działań zmierzających do budowania szerokiego spektrum oferty edukacyjnej przez jednostki i instytucje miejskie oraz organizacje pozarządowe.

Działanie:

1. Promowanie oferty aktywności edukacyjnej dla seniorów, także z elementami integracji międzypokoleniowej.
2. Promowanie i wspieranie rozwoju podmiotów działających w zakresie edukacji seniorów.

Realizacja: Urząd Miejski w Cieszynie, instytucje kultury, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe.

5.2. AKTYWNOŚĆ W OBSZARZE KULTURY

Cel szczegółowy Polityki w zakresie aktywności w obszarze kultury: Udostępnienie i popularyzacja dorobku kulturalnego gminy. Integracja międzypokoleniowa.

Działanie:

1. Likwidacja barier w dostępie do zasobu kultury poprzez:
 - działania mające na celu łatwiejszy dostęp do literatury - alternatywne formy zapisu,
 - wdrożenie audiodeskrypcji,
 - wdrożenie systemu tłumacza głosowego języka polskiego na migowy język polski,
 - instalację map tyflograficznych, itp.
2. Promowanie, wspieranie wydarzeń społeczno-kulturalnych jednostek miejskich oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury przy aktywnym wykorzystaniu potencjału wiedzy i umiejętności osób starszych.

Realizacja: Urząd Miejski w Cieszynie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe.

5.3. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Cel szczegółowy Polityki w zakresie aktywności społecznej: Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych poprzez promowanie działań integracyjnych w ramach grupy seniorów, a także w ramach działalności międzypokoleniowej. Włączenia seniorów w proces zarządzania miastem.

Działanie:

1. Upowszechnienie zasady uczestnictwa seniorów w aktywności społecznej (organizacje pozarządowe, Cieszyńska Rada Seniorów, itp.).
2. Tworzenie warunków dla rozwoju dialogu i zaangażowania obywatelskiego wśród seniorów.

3. Prowadzenie konsultacji społecznych w istotnych dla miasta sprawach.

Realizacja: Jednostki miejskie, organizacje pozarządowe.

6. RELACJE MIĘDZYPOKOLENIOWE

Cel szczegółowy Polityki w zakresie relacji międzypokoleniowych: Organizowanie przestrzeni życia publicznego w celu budowania relacji międzypokoleniowych.

Działanie:

1. Organizowanie i promowanie „przestrzeni” do kontaktów społecznych o charakterze międzypokoleniowym.
2. Kreowanie współpracy organizacji i instytucji zajmujących się młodzieżą w kontaktach z seniorami, w tym poprzez organizację wspólnych imprez, dni seniora, itp.
3. Kreowanie wolontariatu młodzieżowego działającego na rzecz osób starszych.
4. Prowadzenie kampanii społeczno-edukacyjnej przełamującej stereotypy.
5. Promowanie „Cieszyńskiej Karty Seniora”.

Realizacja: Urząd Miejski w Cieszynie, instytucje kultury, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe.

7. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

W oparciu o poszczególne cele szczegółowe Burmistrz Miasta Cieszyna sporządzał będzie do 31 sierpnia każdego roku plan działania na kolejny rok kalendarzowy. Plan zawierał będzie:

- nazwę działania,
- skrócony opis działania,
- źródła finansowania,
- termin realizacji,
- realizatora działania.

Sprawozdanie z realizacji Programu za rok poprzedni zostanie przedłożone Radzie Miejskiej przez Burmistrza Miasta w terminie nie później niż do dnia 30 kwietnia każdego roku.